

Van de redactie

Het *Natuurhistorisch Maandblad* is het verenigingsorgaan van ons Genootschap. Dat blijkt onder andere uit de artikelen waarvan een groot aantal geschreven zijn door leden van het Genootschap. In dit nummer blijkt dat vooral uit de aankondiging van de Algemene Ledenvergadering en de jaarverslagen van secretaris, penningmeester en redactie. Ondanks het feit dat een deel daarvan in de zogenaamde "kleine letter" is gezet, zijn deze verslagen en de mogelijkheid daarover te praten op de Algemene Ledenvergadering van groot belang. Zij laten zien hoe ons Genootschap reilt en zeilt en welke koers wordt opgegaan. Meedenken, meepraten en meebeslissen: daarvoor is gelegenheid op die Ledenvergadering.

Uit de verslagen blijkt dat het goed gaat met het Genootschap. Bestuur, Kringen en Werk- en Studiegroepen ontplooiën veel activiteiten (zóveel, dat de redactie soms moet passen en meten om alles op de achterzijde van het Maandblad aan te kondigen) zodat het Genootschap "voor elck wat wils" biedt.

In het verslag van de penningmeester is te lezen dat al die activiteiten steeds meer geld kosten. En dat in een tijd waarin subsidies omlaag dreigen te gaan. Een van de mogelijkheden om wat meer financiële armslag te krijgen ligt (naast het werven van nieuwe leden) in de verkoop van Publicaties. En in de loop van ruim 70 jaar is er door ons Genootschap erg veel gepubliceerd. De administrateur stuurt U graag een overzicht toe.

Naast de jaarverslagen en de aankondiging van de Algemene Ledenvergadering treft U ook de aankondiging aan van de Algemene Genootschapsexcursie op zondag 13 juni. In zeker opzicht ook een belangrijke verenigingsactiviteit: ook daar is volop gelegenheid met leden uit andere Kringen en Studiegroepen kennis te maken. Voor de excursie is een gebied in Midden-Limburg gekozen.

In dit nummer geven verder drie bij uitstek deskundigen een overzicht van de aantalsveranderingen van de Nederlandse vleermuizen. Bij het verzamelen van gegevens over vleermuizen en bij de bescherming van hun winterverblijven speelt de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven een belangrijke rol. In het tweede artikel wordt kort ingegaan op het werk van de Zoogdierenwerkgroep en wordt iets getoond van de in ruim twee jaar bereikte resultaten bij de inventarisatie van de Egel. In een actief Genootschap moet het niet moeilijk zijn om aanvullingen op de getoonde resultaten te geven.

D. Th. de Graaf

Verslagen van de maandelijkse bijeenkomsten

Te Heerlen op 8 maart

Nadat de voorzitter de goed bezochte maandelijkse bijeenkomst had geopend, werd het woord gegeven aan de spreker van de avond, de heer W. Bult. Hij bracht ons een voordracht over een rondreis langs een aantal natuurreservaten in Kenya. Hierbij werd een bezoek gebracht aan de reservaten Masai Mara, Lamburu, Buffalo Springs en Amboseli.

Op een boeiende wijze maakten we kennis met talrijke details uit het leven van vele soorten zoogdieren, zowel planteneters als roofdieren. Dat hiernaast ook de vogels ruim de aandacht zouden krijgen, lag voor ieder die de heer Bult kent geheel in de lijn van de verwachtingen.

Veel van de soorten waren de aanwezigen wel bekend, maar het bleek duidelijk, dat de instelling van degene die

de gebieden bezoekt van grote invloed is op wat van de gedragingen der dieren wordt waargenomen en in een voordracht wordt verwerkt. De heer Bult toonde ons veel details uit het leven van de dieren en lichtte veelal de achtergronden ervan toe.

Te Maastricht op 6 mei

Ook op deze bijeenkomst kon de voorzitter naast de vele bekenden een groot aantal mensen welkom heten die voor het eerst een Kringbijeenkomst meemaakten. Zoals gebruikelijk was er eerst gelegenheid tot het doen van mededelingen en het tonen van naturalia waarvan enkele leden gebruik maakten.

Johan den Boer toonde de nu weer algemeen wordende "roest", *Puccinia spec.*, op blaadjes van het Muskus-

kruid (*Adoxa moschatellina*). De heer P.J. Felder vroeg of de aanwezigen eerder het verschijnsel fasciatie (bandvorming) bij *Primula* hadden waargenomen. Geen der aanwezigen had dit eerder gezien.

Br. Virgilius toonde o.a. een "dubbele" appel. Dergelijke vergroeiingen komen vermoedelijk wel vaker voor maar zijn zelden te zien omdat zij bij het sorteren van fruit al worden uitgeselecteerd. Mark Schols overhandigde een dode Steenuil ten behoeve van de collectie van het Museum. De vogel werd op 22 april bij IJtteren gevonden. Verder meldde hij de waarneming van twee nesten van Kramsvogels in het bos bij Borgharen. Paul Vossen vertelde over de waarneming van 12 Tapuiten (8 ♂ en 4 ♀) in Daalhof Noord, en van 4 Bonte vliegenvangers op Belfort en St. Pieter in de derde week van april. Ge-

rard Heemels had naar aanleiding van de vorige bijeenkomsten verschillende soorten Pijlstaartvlinders meegenomen en vertelde iets over het voorkomen van de soorten en hun gedrag. De heer Damen toonde een merkwaardig vergroeide Platte tonderzwam (*Ganoderma applanatum*) waarvan de onderzijde bezet was met tonvormige uitstulpingen die vermoedelijk door insecten zijn veroorzaakt.

Een en ander zal nog nader onderzocht worden. De heer Van Mourik

meldde de komst van de Gierzwaluw op 5 mei.

Br. Poels toonde enkele Eikegallen veroorzaakt door de galwesp *Cynips quercusfolii* (Hymenoptera). De insecten die hij er uit opgekweekt had bleken echter niet de galvormer te zijn maar een op de galwesp parasiterende Bronswesp (Chalcididae). De gallen waren gevonden in het Meinelweggebied. Carl Felix had een schedeltje meegenomen dat hij vond bij Neercanne. Vermoedelijk behoorde

het aan een jonge Das, wat o.a. te zien was aan de kamvorming op de schedel.

Na de pauze hield de heer Felder een korte inleiding over mesofossielen waarna de aanwezigen enthousiast aan de slag gingen met de voorraad kalk en voorbereide monsters. Op uiterst deskundige en enthousiaste wijze maakte de heer Felder ons wegwijs in het rijk van de mesofossielen onder het motto "wie het kleine niet eert, is het grote niet waard".

Ter herinnering aan dr. Sybren Jan Dijkstra

Op 28 april 1982 was dr. Dijkstra in Drente geweest voor de begrafenis van zijn zuster. Na aankomst in Heerlen werd hij onwel en is hij overleden. Dr. Dijkstra werd 27 februari 1906 te Warns in Friesland, waar zijn vader dominee was, geboren. Zijn jeugd bracht hij verder door in de pastorie van de Hervormde kerk in Sloten.

Aan de universiteit in Groningen studeerde hij biologie en was o.a. een leerling van de beroemde prof. de Vries (mutatie-theorie) en verder van prof. Danser.

In de oorlogsjaren werd hij werkzaam op het Geologisch Bureau te Heerlen, waar hij zich ging bezig houden met paleobotanie. Na het overlijden van prof. Jongmans zette dr. Dijkstra diens werk aan de catalogus van de fossiele planten op het Geologisch Bureau voort. Door zijn zeer specifieke wetenschappelijke arbeid kreeg hij internationale faam en erkenning, o.a. in de vorm van een onderscheiding samen met Prof. Jonker in India.

Na zijn pensionering in 1971 bleef hij dit werk op het Geologisch Bureau voortzetten. Hij kwam op de normale tijden en meldde zich af als hij een dag verhinderd was. Tot het laatst toe is hij met dit werk bezig geweest; het is niet af en het is de vraag of er een ander gevonden zal worden die het kan afmaken.

In de oorlog nam dr. Dijkstra het initiatief tot de vorming van een kring Heerlen van het Natuurhistorisch Genoot-

Dr. Dijkstra tijdens een van de talloze door hem geleide excursies.

schap in Limburg. Op de eerste vergadering verscheen dr. Dijkstra in zijn "beste pak" en waren o.a. mej. J. Janssen, dr. Loterijman, dhr. Coonen, dhr. Friedericy, dhr. Ter Hal en dhr. van Rummelen aanwezig.

In de loop van de tijd kwam er een periode dat er weinig opkomst was op de vergaderingen van de afdeling. Dr. Dijkstra bleef echter onvermoeid doorzetten; zelfs op het dieptepunt met slechts één bezoeker (mej. J. Janssen) werd er vergaderd! Vrijwel altijd was dr. Dijkstra present en als hij al eens was verhinderd werd de gehele

gang van zaken lang vooraf uitvoerig geregeld. Bij de redactie van het Maandblad was hij bekend om zijn stipt op tijd inzenden van de verslagen van de maandvergaderingen, hoewel men soms wel eens wat moeite had met het lezen van een verslag. Van een minder belangrijke vergadering werd het verslag door hem wel eens wat interessanter gemaakt door toevoeging van wat extra details.

Persoonlijk leerde ik dr. Dijkstra bij de Kring Heerlen kennen als een zeer vakkundig, maar erg eenvoudig persoon, die niets gaf om uiterlijk vertoon.